

EDİTÖRDEN

“Başkalarının ağrısını unutmak kolaydır.”

Graham Greene

Klinik gelişimin bu sayısında ağrı konusu yer almaktadır. Son yıllarda ağrı konusunda gelişmeler ve modern tıbbın bu konuya yaklaşımı oldukça hızlı bir değişim izlemektedir. Özellikle son 20 yılda bu konudaki gelişmeler sonucunda kronik ağrı tedavi edilmesi gereken bir hastalık olarak ele alınmaktadır. Akut ağrı hemen her zaman bir doku hasarı ile birlikte seyreden ve doku hasarının iyileşme sürecinde azalarak kaybolması beklenen bir bulgu iken kronik ağrı “belirgin bir nedenden bağımsız olarak da sürebilen, kişinin geçmiş deneyimleri ile ilgili, subjektif, hoş olmayan, sensoryal, emosyonel bir duydur” tedavi edilmesi gereken bir sendromdur. Akut ağrı bir bulgu olmasına karşın kontrol altına alınması gereken bir rahatsızlıktır. Her ne kadar neden olan patolojinin seyrine bağlı olarak kaybolması beklenirse de bu süreçte hastanın ağrı çekmemesi hem etik bir hizmettir, hem de hastanın iyileşme sürecine katkısı olan tıbbi bir gerekliliktir. Bu nedenle özellikle son 2 dekattan itibaren postoperatif ağrı ciddiye alınan bir sorun olmuştur ve hekimler tarafından bu ağrının kontrolü, postoperatif tedavi dönemini hızlandıran bir katkı olarak değerlendirilmeye başlanmıştır. Kronik ağrı ülkelerin ekonomilerini etkileyebilecek çok yaygın bir sorundur. Kronik ağrılı hastalar nedeniyle yapılan hastane harcamaları, ilaç, cihaz masrafları, iş gücü kayıpları çok yüksek boyutlarda olmaktadır. Bu nedenle bir sosyal sorun olarak karşımıza çıkan ve gelişen dünyanın sorunları ile artış gösteren kronik ağrının tedavisi için yapılacak çalışmaların hızlandırılması güncel bir gerekliliktir.

Günümüzde kronik ağrı kontrolünde birçok teknik, ilaç ve yöntem geliştirilmektedir. Bu konu birçok farklı tıp alanını içermesi bakımından ayrı bir özellik taşımaktadır. Kalp hastalığı, diyabet gibi diğer bütün kronik hastalıklarda sorunun çözümünde interdisipliner yaklaşımların önemi vurgulansa da hastanın takibinin yapıldığı temel bir klinik disiplin bulunmaktadır. Kronik ağrıda durum farklıdır. Bu grup hastalar birçok farklı disiplin tarafından takip edilir. Hastaların ortak değerlendirilmesi geleneği bu alanda henüz tam gelişmemiştir. Bu da bir anlamda bu hastaların ortada kalmalarına yol açmaktadır. Oysa yardım bekleyen çok geniş bir kronik ağrılı hasta popülasyonu bulunmaktadır. Bu nedenle gelişmiş ülkelerde özellikle Amerika’da 1980’leri takiben giderek artan sayıda ağrı klinikleri kurulmaya başlanmıştır. Aynı zaman sürecinde uluslararası ağrı derneği organizasyonları ve ulusal ağrı kuruluşları buna bağlı kongreler dolayısıyla bilgi paylaşımları da hızla artmıştır. Bu kuruluşların önemli bir kısmı konu ile ilgili farklı tıp disiplinlerinin oluşturdukları kurumlardır. Ağrı klinikleri ise daha çok anesteziyoloji Anabilim Dallarında ancak multidisipliner olarak çalışmaya yönelik programları olan yapılardır. Klinik anlamda ağrı kontrolünde uygulanan girişimsel yöntemlerin önemli bir kısmının rejyonel anestezi tekniklerini içermesi bu alanın daha çok anestezi eğitim alanında gelişmesini sağlamıştır. Bu alanda kurulan klinik yapıları, sendroma yönelik (Baş ağrısı kliniği), yöntemle yönelik (Sinir bloğu kliniği) veya interdisipliner klinikler veya zor ama ideal olan multidisipliner ağrı kliniği kuruluşları şeklindedir. Ülkemizde de bu anlamda ilk ağrı kliniği 1986’da İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesinde Anesteziyoloji Anabilim Dalında kurulmuştur. Bu yapılanma 1991’de Bilim Dalı olarak kabul edilmiştir. Bugün ülkemizde 15 Üniversite hastanesinde ve 9 Devlet hastanesinde Ağrı Kliniği bulunmaktadır. Bu klinikler birbirleri ile yakın ilişkide olup, interdisipliner yaklaşımla çalışarak diğer disiplinlerin klinik bağlantılarına çalışmalarında önemli yer vermektedir.

Klinik gelişim için hazırladığımız bu Ağrı Özel Sayısı, ağrı mekanizmaları, çeşitli akut ağrı nedenleri, kronik ağrı sendromları ve akut ve kronik ağrı tedavi yöntemlerine yönelik, bu bilgi alanının özelliklerine uygun olarak farklı disiplinlerin görüşlerinin yer aldığı makaleler içermektedir. Her biri alanında uzman olan arkadaşlarımız tarafından hazırlanan bu makalelerin güncel bilgiyi kapsamı bakımından birçok hekimin ilgisini çekeceğine inanıyorum.

Ağrısız günler diliyorum.

Dr. N. Süleyman Özyalçın
Temmuz, 2007 İstanbul